

Centranthus voor dag-, maar vooral voor nachtvlinders

Als er een vlinder top-10 voor nachtvlinders is, dan staat de Centranthus er zeker in. Het is een plant die 's avonds meer gaat geuren en dat lokt de nachtvlinders. Het loont dus de moeite om eens in de avond bij deze plant te gaan zitten en te kijken wat er zoal op afkomt. Mocht je daar geen zin in hebben dan loop je overdag een kleine kans om de overdag vliegende nachtvlinder 'de kolibrievlinder' in je tuin te spotten op deze plant. Met het warmere klimaat komt deze vlinder steeds meer in ons land voor. Maar zoals je op de foto kunt zien komen er ook wel dagvlinders op de Centranthus af. Andere mogelijke bezoekende dagvlinders die wel wat nectar lusten zijn het witje, de distelvlinder en de kleine vos. Net als deze vlinders kunnen de nachtvlinders de spoorbloem of rode valeriaan, de Nederlandse namen, ook bestuiven. En dat is fijn, want de spoorbloem is een kortlevende vaste plant. Door de bestuiving, kan de plant zich vermenigvuldigen met allemaal kleine zaailingen, die al snel een mooi formaat krijgen. Centranthus ruber zaait zich niet vervelend uit. En als de zaailingen niet op de juiste plek opduiken, dan kun je ze altijd uittrekken of verplanten.

Atalanta drinkt van Centranthus ruber

De rode valeriaan is geen echte valeriaan, een plant die juist een vochtige bodem fijn vindt, terwijl de rode valeriaan van een droge grond houdt. Hij staat het liefst op een zonnige warme plek, maar halfschaduw wordt ook verdragen. Graag kalkrijke grond, maar bijgaande foto met *Atalanta* is op zure grond genomen. Wel vlak naast bestrating dat wellicht een stenig kalkrijk milieu nabootst.

Centranthus ruber heeft rozerode bloemen die goed combineren met andere kleuren. Het blad blijft in zachte winters groen. De hoogte van de spoorbloem is ongeveer 60cm, maar ze valt aan de voorzijde wel wat om, waardoor ze daar lager is.

Van de rode valeriaan heb je ook een witte variant. Als je ze allebei plant, gaan ze kruisen en krijg je allerlei lichtroze tinten. Leuk om eens uit te proberen wat dat oplevert.

De originele kleur combineert goed met vele kleuren, zoals geel, rood, roze, paars en blauw. Voor meer dagvlinders in je tuin kun je aan een combinatie denken met *Agastache* (dropplant), *Nepeta* (kattekruid), of *Origanum* met *Sedum* (vetkruid). Wil je meer nachtvlinders naar je tuin lokken? Plant dan soorten die 's avonds meer geuren, zoals *Phlox*, *Saponaria* (zeepkruid), *Nicotiana*... (tabakplant), *Oenothera* (teunisbloem), *Hesperis* (damastbloem). Ook *Silene dioica* (dagkoekoeksbloem) is een goede plant,

De witte cultivar van *Centranthus* is goed te combineren met andere witte planten, maar natuurlijk ook met geel of juist paars en blauw.

Teunisbloem en zeepkruid kunnen wel wat woekeren. Teunisbloem zaait zich uit. Maar de zaailingen zijn makkelijk uit de grond te trekken. Zeepkruid spreidt zich uit en zaait soms ook uit. Met een spade kun je het teveel afsteken, maar als je niet van tuinwerk houdt, kun je deze plant beter overslaan.

De dagkoekoeksbloem kan zich ook uitzaaien, maar is goed in de hand te houden. Deze plant bloeit lekker lang en dat doet hij het liefst in de halfschaduw. Zorg dan wel dat de plant tussen 11 en 19 uur een paar uur in de zon staat, zodat ook dagvlinders als de citroenvlinder of het oranjetipje erop af komen.

Het belang van deze drie planten is dat het inheemse planten zijn, die belangrijk zijn voor vele bestuivende insecten waar wij als mens ook weer afhankelijk van zijn. Dus het is zeker de moeite waard om eens de dagkoekoeksbloem of de teunisbloem uit te proberen in je tuin. Inheemse planten zijn bij steeds meer kwekerijen te koop. Eventueel kun je ze via internet bestellen en thuis laten bezorgen.

Soms komen ze ook gewoon aanwaaien en is het een kwestie van selectief wieden. Vooral de teunisbloem en de niet inheemse damastbloem of nachtvioelier kunnen je tuin op deze wijze bezoeken. Bij mij is ook de witte variant van *Centranthus* spontaan opgekomen.

Nachtvlinders drinken niet alleen van de nectar, maar zetten ook hun eitjes op de plant af om zo hun nageslacht een heerlijke dis voor te schotelen.

Soms wordt geadviseerd om na de bloei de bloemen af te knippen voor nog meer vlinderbezoek, maar je loopt dan het risico de rupsjes eruit te knippen. En dat zou jammer zijn. Wil je toch graag de bloei verlengen, knip dan de helft af en leg het snoeisel een paar dagen naast de plant. Zo kunnen de rupsjes een goed heenkomen zoeken. Hetzelfde geldt voor de *Silene dioica*; snoeien doet bloeien, maar denk aan de rupsen!

foto Menno de Vries; een zoekplaatje; zie je het kleine groene bolletje midden op de foto? Dat is een eitje van een kolibrevlinder, een nachtvlinder die overdag vliegt.

Centranthus ruber ($\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$)

- Buddleja 'Blue Chip' (Vlinderstruik, paarsblauwe bloem, h 120cm, bl 7-9) $\phi \phi \Delta \mathbb{F}$
- Aster novi-belgii 'Royal Ruby' of 'Anneke' (Herfstaster, roze bloem, h50, bl 8-10) $\phi \Delta \mathbb{F}$
- Pennisetum alopecuroides 'Hameln' (lampepoetsgras, violetbruine bloeiaren, h60, bl 7-9)
- Nepeta faassenii 'Superba' (Kattekruid, lilapaarse bloei, h35, bl6-9) $\phi \Delta \mathbb{F}$

Centranthus ruber ($\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$)

- Origanum 'Rosenkuppel' (Oregano, purperroze bloei, h50, bl 7-9) $\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$
- Allium sphaerocephalon (Trommelstokje, purper bloemhoofden, h70, bl 6-8) $\phi \Delta \mathbb{F}$
- Echinacea purpurea (echinacea, roze bloem, h90, bl 7-9) $\phi \Delta \mathbb{F}$
- Sedum spectabile (vetkruid, rozerode schermbloem, h40, bl 8-10) $\phi \Delta \mathbb{F}$

Centranthus ruber ($\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$)

- Phlox paniculata 'Hesperis' (Flox, paarse bloem, h120, bl 7-9) $\phi \Delta \mathbb{F}$
- Aster frikartii 'Mönch' (Herfstaster, lila-paarse bloem, h70, bl 8-10) $\phi \Delta \mathbb{F}$
- Scabiosa columbaria 'Butterfly Blue' (Duifkruid, blauwpaarse bloem, h30, bl 6-10) $\phi \Delta \mathbb{F}$

Centranthus ruber ($\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$)

- Silene dioica (dagkoekoeksbloem, roze bloemen, h80, bl5-9,) $\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$
- Hesperis matronalis 'alba' (Damastbloem, witte bloem, h70, bl 5-6) $\phi \phi \Delta \mathbb{F}$
- Saponaria officinalis (Zeepkruid, h60, bl7-10) $\phi \Delta \Delta \mathbb{F}$
- Verbena bonariensis (Paarse bloemschermjes op lange stelen, h140, bl 7-9) $\phi \Delta \mathbb{F}$

Symbolen :

ϕ = waardplant dagvlinder

ϕ = nectarplant dagvlinder

\mathbb{F} = nectarplant zweefvliegen/bijen/etc. = potentiële prooien voor libellen

h80 = plant is 80 cm hoog

Δ = waardplant nachtvlinder

Δ = nectarplant nachtvlinder

bl 7-9 = plant bloeit van maand 7 tot in maand 9 (juli tot in september)

Geraadpleegde literatuur;

- Crafer, Tim. Foodplant list for the Caterpillars of Britain's Butterflies and Larger Moths. Atropos 2005
- www.directplant.nl ; tuintips-nachtvinders lokken
- Stevens, Martin., Tuinieren, met wilde planten. Noordboek Natuur 2020